

זֶקֶק נָתַן וְלֹא יַעֲבֹר

ה'ספח - צמח מזהרני"ת זצ"ל "צדק צני מצוה שד"ק צהר מצפרי רבנו יהיה תיקון רב" -
"חק נתן ולא יעבור" יצא לאור ע"י הוצאת "נצחתי ונצח" שע"י ישיבת תיקון המידות

סֵדֶר הַלְמוּד לְשָׁנָה מְעַבְרַת ה' אָדָר א

(הילולת מארי סעדיה בן אור (דוראני) זי"ע):

וְלֹא כָּל אָדָם זֹכֶה לְמִצְוַת דְּרָכֵי הַמִּיּוֹד לֹא לְפִי שְׂרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ לְשׁוֹב
בוּ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְעַל זֶה צָעַק דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלְיוֹ הַשְּׁלוֹם, בַּמָּה יִזְכֶּה
נַעַר אֶת אֲרָחוֹ (דִּיקָא) לְשֹׁמֵר כְּדַבְרֵיהֶ, וְגָלָה לָנוּ אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ
הַקְּדוֹשׁ, זִכָּר צְדִיק לְבָרָכָה, שְׁעַל־יְדֵי אֲמִירַת תְּהִלִּים יִשְׁפִּיעַ לוֹ הַשֵּׁם
יִתְבָּרֵךְ חֲכָמָה וּבִינָה וְדַעַת לְהַשִּׁיג מֵעֲצָמוֹ דְּרָכֵי הַמִּיּוֹד לֹא דִיקָא
לְפִי שְׂרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ מַה לוֹ לַעֲשׂוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם עַד שִׁיזְכֶּה עַל־יְדֵי־זֶה
לְתִּשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְעַיִן לְקַמֵּן בְּסִימָן ע"ה:

ב הַהִתְבּוֹדוֹת הַיָּא מֵעֲלָה גְדוּלָּה עֲלִיוֹנָה מִן הַכֹּל, דְּהֵינּוּ לְקַבֵּעַ לוֹ
עַל כָּל פָּנִים שְׁעָה אִי יוֹתֵר לְהִתְבּוֹדֵד לְבָדוּ בְּאִיזָה חֶדֶר אִי בְּשִׁדְדָה
וּלְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ בֵּינּוּ לְבֵין קוֹנּוֹ בְּטַעֲנוֹת וְאֲמַתְלָאוֹת כְּדַבְרֵי חַן
וְרִצּוֹי וּפְיוֹם לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן מִלְּפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, שִׁיִּקְרַבְהוּ אֵלָיו
לְעַבּוֹדָתוֹ בְּאַמְתָּ:

וּתְפִלָּה וְשִׁיחָה זֶה יְהִי בְּלִשׁוֹן שְׂמֵד בְּרִים בוּ, דְּהֵינּוּ בְּמַדִּינַתְנוּ
בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנֵנוּ כִּי בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ קָשָׁה לוֹ לְפָרֵשׁ כָּל שִׁיחָתוֹ וְגַם אִין
הֵלֵב נְמַשֵּׁךְ אַחֲרֵי הַדְּבָרִים מְחַמַּת שְׂאִינוּ מְרַגֵּל לְדַבֵּר בְּהַלְשׁוֹן כָּל
כָּךְ, כִּי אִין דְּרַבְּנוּ לְדַבֵּר בְּלִשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ אֲבָל בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנֵנוּ
שְׂמֵסְפָרִים וּמְדַבְּרִים בוּ קַל וְקָרוֹב יוֹתֵר לְשַׁבֵּר בוּ כִּי הֵלֵב נְמַשֵּׁךְ
וְקָרוֹב יוֹתֵר אֵל לְשׁוֹן אֲשַׁכְּנֵנוּ מְחַמַּת שְׂהוּא מְרַגֵּל בוּ וּבְלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנֵנוּ
יְכוֹל לְפָרֵשׁ כָּל שִׁיחָתוֹ וְאֵת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ יְשִׁיחַ וַיִּסְפֵּר לְפָנָיו
יִתְבָּרֵךְ, הֵן חֲרָטָה וְתִּשׁוּבָה עַל הָעֶבֶר וְהֵן בְּקִשְׁתַּת תְּחַנוּנִים לְזִכּוֹת
לְהִתְקָרֵב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ מֵהַיּוֹם וְהַלְאָה בְּאַמְתָּ וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה כָּל חַד
לְפּוֹם דְּרַגְוָה:

ויזהר מאד להרגיל עצמו להתמיד בזה מידי יום ביום שעה מיחדת
בנ"ל ושאר כל היום יהיה בשמחה (כמו שכתוב בפימן הקודם המתחיל-
מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד עין שם) והנהגה זו היא גדולה במעלה
מאד מאד והיא דרך ועצה טובה מאד להתקרב אליו יתברך כי
זאת היא עצה כללית שכולל הכל כי על כל מה שיחסר לו
בעבודת השם או אם הוא רחוק לגמרי מכל וכל מעבודתו יתברך,
על הכל יפרש שיחתו ויבקש מאתו יתברך בנ"ל ואפלו אם
לפעמים נסתתמין דבריו ואינו יכול לפתח פיו לדבר לפניו יתברך
כלל, אף על פי כן זה בעצמו טוב מאד, דהינו ההכנה שהוא מוכן
ועומד לפניו יתברך וחיפץ ומשתוקק לדבר אף שאינו יכול, זה
בעצמו גם כן טוב מאד:

וגם יוכל לעשות לו שיחה ותפלה מזה בעצמו ועל זה בעצמו
יצעק ויתחנן לפניו יתברך, שנתרחק כל כך עד שאינו יכול אפלו
לדבר ויבקש מאתו יתברך רחמים ותחנונים שיחמל עליו ויפתח
פיו, שיוכל לפרש שיחתו לפניו יתברך:

ודע שכמה וכמה צדיקים גדולים ומפרסמים ספרו, שלא באו
למדרגתם רק על ידי הנהגה זו והמשכיל יבין מעצמו גדל מעלת
הנהגה זו העולה למעלה ומעלה והוא דבר השווה לכל נפש מקטן
ועד גדול כי כלם יכולים לנהג הנהגה זו ועל ידי זה יבואו למעלה
גדולה:

גם טוב לעשות מהתורה תפלה דהינו כשלומד או שומע איזה
מאמר תורה מצדיק האמת אזי יעשה מזה תפלה דהינו לבקש
ולהתחנן לפניו יתברך על כל מה שנאמר שם באותו המאמר
מתי יזכה גם הוא לבוא לכל זה וכמה הוא רחוק מזה, ויבקש
מאתו יתברך שיזכהו לבוא לכל הנאמר שם באותו המאמר:

זֶה נֶתַן וְלֹא יַעֲבֹר

הַסֵּל
לְעֹמֶר מִזֶּה רִנְיָת דִּצְיָרָה לְ"עֵד לְעֵד מִקֻּוּהָ שִׁדְרָה לְעֹד מִסְפְּרֵי רַבְּנֵי יְהוּדָה תִּיקוּן לְכַל"ל
לְעֹמֶר מִזֶּה רִנְיָת דִּצְיָרָה לְ"עֵד לְעֵד מִקֻּוּהָ שִׁדְרָה לְעֹד מִסְפְּרֵי רַבְּנֵי יְהוּדָה תִּיקוּן הַמִּידוֹת

וְהַמְשָׁכִיל וְהַחֲפִיץ בְּאַמֶּת יוֹלִיכוֹ הַשֵּׁם בְּדַרְךְ אֶמֶת וַיְבִין בְּעֲצֻמוֹ
דְּבַר מֵתוֹךְ דְּבַר אֵיךְ לְהַתְנַהֵג בְּזֶה, בְּאַפֵּן שִׁיחֵיו דְּבָרָיו דְּבָרֵי חַן,
וּמַעֲנִינֵי נְכוֹנֵי לְרַצוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ שִׁיקְרָבָהוּ לְעִבּוּדָתוֹ בְּאַמֶּת וְעֲנִין
שִׁיחָה זֶה עוֹלָה לְמָקוֹם גְּבוּהָ מְאֹד וּבְפֶרֶט כְּשֶׁעוֹשֶׂה מֵתוֹרָה תְּפִלָּה
מִזֶּה נַעֲשֶׂה שְׁעֵשׂוּעִים גְּדוֹלִים מְאֹד לְמַעְלָה: (שָׁם סִימָן כה):

עֵין בְּסִפְר "עֲלִים לְתֵרוּפָה", שְׁכַתְּבָ שָׁם: וְהַעֲקָר לַעֲשׂוֹת מֵתוֹרוֹת
תְּפִלוֹת לְבִקְשׁ בְּכָל יוֹם וּלְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ עַל־פִּי אֵיזָה
תּוֹרָה, שִׁיְלַמּוּד בְּסִפְרָיו הַקְּדוּשִׁים, שְׁבַכְּלָם יְכוּלִים לְמַצֵּא אֶת עֲצֻמוֹ
בְּכָל יוֹם אֲהָהּ, הַשֵּׁם! מְתִי נִזְכָּה לָזֶה כִּי כָל יָמֵינוּ פּוֹרְחִים וְהוֹלְכִים
כְּצֵל עוֹבֵר וּכְעָנָן כְּלָה וּכְרוּחַ נוֹשֶׁבֶת וּכְחֵלוֹם יְעוֹף וְכוּ', וְאֵין לָנוּ
בְּמָה לְתַפְסֵם וּלְהַחֲזִיקָם, שִׁיחֵיו נְשִׁאָרִים קִיָּמִים לָנוּ, שְׁנַחֲיָה בָהֶם
לְנִצָּחַ כָּל אֶחָד עַל־יַדֵּי תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים וְהַעֲקָר עַל־פִּי הַדְּרָךְ הַקְּדוּשׁ
הַזֶּה, שֶׁהוּא יִשָּׁן וְחָדַשׁ מְאֹד, שֶׁהוּא לַעֲשׂוֹת מֵהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת כַּנֵּ"ל
וְכָל אֶחָד רַחוּק בְּעֵינֵי עֲצֻמוֹ מִזֶּה, וּבְאַמֶּת אֵינּוּ כֵן, כִּי קָרוֹב אֵלָיךְ
הַדְּבַר מְאֹד, בְּפִיךְ וּבְלִבְּךָ לַעֲשׂוֹתוֹ וְאִם אַף־עַל־פִּי־כֵן אֵין יְכוּלִים
לְהַתְחִיל לְדַבֵּר כְּלָל, הֲלֹא גַם מִזֶּה דְּבָרָנוּ הַרְבֵּה בְּעֲצוֹת אֶמֶתִיּוֹת,
שֶׁהֵם בְּדוּקִים וּמְנַפְּסִים, שְׁכַבְּר הוֹעִילוּ לָנוּ הַרְבֵּה וְכוּ' אֲשֶׁרִינוּ,
שְׁזָכִינוּ לְשִׁמְעַ כָּל זֹאת וְלַעֲסֹק בְּזֶה קֶצֶת מִי יִתֵּן, שְׁנִזְכָּה לְקִיָּם
רַצוֹנוֹ בְּאַמֶּת וּלְלַכֵּת בְּכָל דְּרָכָיו, לְשִׁמַּח בְּכָל יוֹם וּלְבִקְשׁ וּלְצַעֵק לַה'
וְלַעֲשׂוֹת מֵהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת וְכוּ', עֵין שָׁם (עֵין בְּסוֹף הַסֵּפֶר הַדְּרוּשׁ הַנִּפְלָא
מִסֵּפֶר "לְקוּטֵי הַלְכוֹת" אַרְחֵי־חַיִּים הַלְכוֹת רֵאשׁ חֹדֶשׁ הַלְכָה ה' שְׁנַת־יִסּוּד עַל יִסּוּד שְׁנֵי
הַמְּאָמְרִים הַנֵּ"ל בְּסִימָן א' וּבְסִימָן ב) שִׁיחוֹתָיו הַקְּדוּשִׁים הַכְּתוּבִים בְּסוֹף
הַסֵּפֶר "לְקוּטֵי־מוֹתֵר־ן":

ג וְלַעֲנִין הַתְּבוּדוֹת וְשִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ וְאַמִּירַת תְּהִלִּים
וְתַחֲנוּת וּבִקְשׁוֹת טוֹב מְאֹד כְּשִׁזְכִּין לְאַמְרָן בְּלֵב שָׁלֵם בְּאַמֶּת עַד

שִׁיזְכָּה לְבָבוֹת לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כִּבְּן הַבּוֹכָה לְפָנֵי אָבִיו אָבֵל אָמַר
 שְׂכַחְתִּי אָדָם אֹמֵר תְּהִלִּים וְתַחֲנוּת וּבִקְשׁוֹת וְחֹשֶׁב בְּלִבּוֹ וּמִצְפָּה
 שִׁיבְכָה זֹאת הַמַּחֲשָׁבָה אֵינָה טוֹבָה וְהִיא מְבַלְבֶּלֶת גַּם כֵּן אֶת דַּעְתּוֹ
 כִּי מַחֲמַת זֶה אֵינוֹ יָכוֹל לֹאמַר הַבִּקְשׁוֹת בְּלֵב שָׁלֵם בְּשִׁלְמוֹת כִּי
 צָרִיכִין בְּשַׁעַת אֲמִירַת תַּחֲנוּת וּבִקְשׁוֹת לְהִרְחִיק מֵעֲצָמוֹ כָּל מִינֵי
 מַחֲשָׁבוֹת חוּץ שְׂבָעוּלָם, רַק לְכוּן דַּעְתּוֹ אֶל הַדְּבוּרִים שֶׁהוּא מְדַבֵּר
 לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יִדְבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְאִזּוֹ מִמִּילָא בְּקַל
 יִתְעוֹרֵר לְבוֹ עַד שִׁיבֵא לְבִכְיָה גְדוֹלָה בְּאַמֶּת:

אָבֵל כְּשֶׁחֹשֵׁב וּמִצְפָּה עַל זֶה שִׁיבְכָה אֲזִי זֶה וְזֶה אֵינוֹ עוֹלָה בְּיָדוֹ
 כִּי הָאֲמִירָה בְּעֲצָמָה נִתְּבַלְבְּלָה עַל־יְדֵי־זֶה כִּי זֶה שֶׁחֹשֵׁב
 וּמִצְפָּה שִׁיבְכָה הוּא גַם כֵּן בְּחִינַת מַחֲשָׁבָה זָרָה:

שְׂמַבְלְבֶּלֶת הַכּוֹנֵנָה שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְשָׁמַע הַיָּטִב מֵהַ שֶׁהוּא מְדַבֵּר
 עַל־יְדֵי־זֶה כִּי הָעֵקֶר לְדַבֵּר הַדְּבוּר בְּאַמֶּת לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּלִי
 שׁוּם מְדַבֵּר עַל־יְדֵי־זֶה כִּי הָעֵקֶר לְדַבֵּר הַדְּבוּר בְּאַמֶּת לְפָנֵי הַשֵּׁם
 יִתְבָּרַךְ בְּלִי שׁוּם מַחֲשָׁבוֹת אַחֲרוֹת כָּלֵל כִּי וְאִם יִזְכָּה לְבִכְיָה
 בְּאַמֶּת מֵהַטּוֹב וְאִם לָאוֹ לָאוֹ וְלֹא יִבְלְבֵל אֲמִירַתוֹ בְּשִׁבִיל זֶה כִּי לְ
 (שָׁם, סִימָן צ"ה):

ד עוֹד אָמַר לְעַנְיָן הַתְּבוּדוֹת שֶׁהִיא דִּרְכוֹ זְכוּרָנוּ לְבָרְכָה, לְזָרוּ
 מְאֹד בְּזֶה: לְהִיזוֹת רְגִיל מְאֹד בְּהַתְּבוּדוֹת לְפָרֵשׁ שִׁיחַתוֹ לְפָנֵי הַשֵּׁם
 יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וְיוֹם וְאָמַר שְׂאֵפְלוֹ אִם אֵין יָכוֹלִין לְדַבֵּר כָּלֵל אֲפִלּוֹ
 כְּשֶׁמְדַבְּרִין רַק דְּבוּר אֶחָד גַּם כֵּן טוֹב מְאֹד וְאָמַר שְׂאֵפְלוֹ אִם אֵינוֹ
 יָכוֹל לְדַבֵּר רַק דְּבוּר אֶחָד יְהִי חֲזָק בְּדַעְתּוֹ וַיִּדְבֵּר אוֹתוֹ הַדְּבוּר
 כִּמְהָ וְכִמְהָ פְּעָמִים בְּלִי שְׂעוֹר וְעָרֵךְ וְאֲפִלּוֹ אִם יִבְלָה כִּמְהָ וְכִמְהָ
 יָמִים בְּדְבוּר זֶה לְבַד גַּם זֶה טוֹב וְיְהִי חֲזָק וְאֲמִיץ וְיִרְבֶּה לְדַבֵּר
 אוֹתוֹ הַדְּבוּר פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר עַד שִׁירְחֵם עָלָיו הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ

וּפְתַח פִּי וַיֹּכֵל לְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ:

וְאָמַר שֶׁהַדְּבֹר יֵשׁ לוֹ כַּח גְּדוֹל מְאֹד כִּי הֵלֵא יְכוּלִין לְלַחֵשׁ עַל קְנֵה שְׂרָפָה שְׁלֵא תוֹכֵל לִירוֹת וְהִבֵּן וְאִז כְּשֶׁדִּבֶּר מִזֵּה דִבְרַת הַרְבֵּה מִהַתְּבוּדוֹת וְהֶאֱרִיךְ מְאֹד בְּשִׁיחָה נִפְלְאָה בְּכַמָּה מִיָּנִי לְשׁוֹנוֹת וְחִזֵּק וַיִּרֶז אוֹתָנוּ מְאֹד מְאֹד בְּזֶה לְהַתְּחִיזֵק לְהַרְבּוֹת בְּהַתְּבוּדוֹת וְשִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ וְאָמַר: שְׂרָצוֹנוּ שִׁיחָה לָנוּ כָּל הַיּוֹם כְּלוֹ הַתְּבוּדוֹת וְלְבָלוֹת כָּל הַיּוֹם עַל זֶה אֵךְ לָאוּ כָּל אָדָם יְכוּל לְקַיֵּם זֹאת עַל כֵּן בְּהַכִּרַח לְצוֹת לָהֶם שִׁיחָה לָהֶם עַל כָּל פָּנִים אִיזָה שְׂעָה הַתְּבוּדוֹת, כִּי גַם זֶה טוֹב מְאֹד אֲבָל מִי שֶׁלְּבוֹ חֶזֶק בְּזֶה וְרוֹצֵה לְקַבֵּל עָלָיו עַל עֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאַמֶּת רְצוֹנוֹ שִׁיחָה לוֹ כָּל הַיּוֹם הַתְּבוּדוֹת וְהַזְכִּיר אִז מְאֹד חֲכָמֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבָרְכָה, (בְּרָכוֹת כ"א) וְלֹאֵי שִׁיתְּפִלֵּל אָדָם כָּל הַיּוֹם כְּלוֹ (שָׁם, סִימָן צ"ו):

הַ עוֹד שָׁמַעְתִּי בְּשִׁמּוֹ שֶׁאָמַר לְעֵנִין מַעֲלֵת הַשִּׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ כִּי עַל תְּפִלוֹת וְתַחֲנוּת וּבִקְשׁוֹת הַסְּדוּרוֹת מִכָּבָר כְּבָר יוֹדְעִים מֵהֶם כָּל הַמְּחַבְּלִים וְהַמְּקַטְרְגִים וְהֵם אוֹרְבִים עַל הַדְּרָכִים שֶׁל אֱלֹהֵי הַתְּפִלוֹת מִחֲמַת שִׁיּוֹדְעִים מֵהֶם מִכָּבָר, כְּמוֹ לְמַשָּׁל עַל הַדְּרָךְ הַכְּבוֹשָׁה הַיְדוּעַ וּמְפָרָסֵם לְכָל שֵׁם אוֹרְבִים רוֹצְחִים וְגִזְלָנִים תְּמִיד מִחֲמַת שִׁיּוֹדְעִים מִדְּרָךְ זֶה כְּבָר אֲבָל כְּשֶׁחֹלְכִים בְּנִתִּיב וְדָרָךְ חֲדָשׁ שְׁלֵא נוֹדַע עֲדִין שָׁם אִין יוֹדְעִים לְאַרְבַּ שָׁם כָּלֵל כְּמוֹ כֵּן לְעֵנִין הַנִּלְ"ל כִּי הַשִּׁיחָה שֶׁמְדַבֵּר הָאָדָם מֵעֲצָמוֹ בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ הִיא דְרָךְ חֲדָשׁ וְתִפְלָה חֲדָשָׁה שֶׁהָאָדָם אוֹמְרָה מִלְּבוֹ מִחֲדָשׁ עַל כֵּן אִין הַמְּקַטְרְגִים מְצוּיִים כָּל־כָּךְ לְאַרְבַּ וְאַף־עַל־פִּי־כֵן הַזְּהִיר מְאֹד גַּם עַל אֲמִירַת שְׂאָר תַּחֲנוּת וּבִקְשׁוֹת כְּמִבְּאֵר בְּדַבְּרֵינוּ כְּפָה פְּעָמִים (שָׁם, סִימָן צ"ז):

וַ עוֹד אָמַר לְעֵנִין הַתְּחִיזוֹת בְּהַתְּבוּדוֹת וְתַחֲנוּת וּבִקְשׁוֹת, כִּי הַדְּבֹר יֵשׁ לוֹ כַּח גְּדוֹל לְעוֹרֵר אֶת הָאָדָם אַף־עַל־פִּי שֶׁנִּדְמָה לְהָאָדָם

שאין לו לב, אף-על-פי-כן כשידבר הרבה דברי התעוררות
 ותחנות ובקשות וכיוצא זהו בעצמו שמדבר הוא בחינת התגלות
 התעוררות לבו ונפשו להשם יתברך, בבחינת נפשי יצאה בדברו
 שהדבור בעצמו הוא התגלות הנפש והלב ולפעמים על-ידי
 שידבר הרבה אף-על-פי שיהיה בלא לב כלל אף-על-פי-כן יבוא
 אחר-כך על-ידי-זה להתעוררות גדול בלב ונפש והכלל כי הדבור
 בעצמו יש לו כח גדול (שם, סימן צ"ח):

ז אומר שעקר ההתבודדות והשיחה בינו לבין קונו בשלמות הוא
 כשיפרש שיחתו כל כך לפני השם יתברך עד שיהיה סמוך מאד
 שתצא נשמתו חם ושלום, עד שכמעט יגוע חם ושלום, עד שלא
 תהיה נשמתו קשורה בגופו כי אם כחוט השערה מעצם צערו
 וגעגועו וכסופיו להשם יתברך באמת וכן מבאר בדברי רבותינו,
 זכרונם לברכה (תענית ח'), שאמרו אין תפלתו של אדם נשמעת
 אלא אם כן משים נפשו בכפו הינו כנ"ל ואמר: הלא כשהשם
 יתברך עוזר בהתבודדות, יוכל לפרש שיחתו לפני השם יתברך
 באשר ידבר איש אל רעהו וצריכין להרגיל עצמו, שידבר עם
 השם יתברך כמו שמדבר עם רבו ועם חברו כי מלא כל הארץ
 כבודו והשם יתברך נמצא בכל מקום (שם, סימן צ"ט):

ח ספרו לי שאמר שמקטן ועד גדול אי אפשר להיות איש כשר
 באמת כי אם על-ידי התבודדות והיה מזכיר פמה וכמה צדיקים
 מפרסמים אמתים ואמר, שכלם לא באו למדרגתם כי אם על-ידי
 התבודדות וגם תפס איש אחד פשוט מנכדי הבעל-שם-טוב, זכר
 צדיק לברכה, ואמר: גם זה מפרש שיחתו בכל פעם לפני השם
 יתברך בבכייה גדולה ואמר: שזרע הבעל-שם-טוב רגילים בזה
 ביותר כי הם מזרע דוד המלך, עליו השלום, וכל עסקו של דוד

זֶקֶק נָתַן וְלֹא יַעֲבֹר

הַסֵּל הַזֶּה מְבַרֵךְ מִזֵּדוּת וְעַל מִצְוֵי הַתּוֹרָה שֶׁנִּתְּנוּ לְבָנֵינוּ יִהְיֶה תִּיקוֹן לְכָל הַיּוֹם
וְעַל מִצְוֵי הַתּוֹרָה שֶׁנִּתְּנוּ לְבָנֵינוּ יִהְיֶה תִּיקוֹן הַמִּידוּת

הָיָה עֲנִין זֶה שֶׁהָיָה מְשִׁבֵר לְבוֹ מְאֹד לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ תָּמִיד שֶׁזֶהוּ
עֵקֶר סֵפֶר תְּהִלִּים שִׁימֵד (שָׁם, סִימָן ק'):

ט אָמַר שְׁעַל-יְדֵי אֲמִירַת תְּקוּן חַצוֹת יְכוּלִין לְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ אֶת כָּל
אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ כְּמוֹ עַל יְדֵי הַתְּבוּדוֹת כִּי מִסְתַּמָּא אֵין אוֹמְרִים עַל
הָעֶבֶר וְעַקֵּר אֲמִירַת חַצוֹת הוּא עַל מַה שֶׁנַּעֲשֶׂה עִבְשׁוֹ עִם הָאָדָם
וְכִשְׂיֹאמַר חַצוֹת בְּבַחֲיָנָה זֹו יְכוּלִין לְמַצֵּא כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ בְּתוֹךְ
אֲמִירַת חַצוֹת:

וְכֵן אֲמִירַת תְּהִלִּים וְכִיּוֹצֵא צָרִיךְ לְרַאֲוֹת שִׁימְצֵא אֶת עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ
כָּל מְזֻמְרֵי תְּהִלִּים וּבְתוֹךְ כָּל הַתְּחִנּוֹת וּבְקִשּׁוֹת וּסְלִיחוֹת וְכִיּוֹצֵא
וּבְקַל בְּפִשְׁיטוֹת בְּלִי חֲכָמוֹת יְכוּלִין לְמַצֵּא אֶת עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ כָּל
הַתְּחִנּוֹת וּבְקִשּׁוֹת וּבְפִרְט בְּתְהִלִּים שֶׁנֶּאֱמַר בְּשָׂבִיל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל
בְּשָׂבִיל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּפִרְט וְכָל אָדָם כָּל מְלַחְמוֹת הַיִּצָּר שִׁישׁ עָלָיו
וְכָל מִכָּה שֶׁנַּעֲשֶׂה עִמּוֹ הַכֹּל מְבֹאֵר וּמְפָרֵשׁ בְּתְהִלִּים כִּי עֵקֶרוֹ נֶאֱמַר
עַל מְלַחְמוֹת הַיִּצָּר הָרַע וְחִילוֹתָיו שֶׁהֵם עֵקֶר הָאוֹיְבִים וְהַשׁוֹנְאִים
שֶׁל הָאָדָם שָׂרוּצִים לְמַנְעוֹ מִדֶּרֶךְ הַחַיִּים וּלְהוֹרִידוֹ לְשֵׂאוֹל תְּחִתִּיּוֹת
חֵם וְשָׁלוֹם, אִם לֹא יִשְׁמַר עֲצָמוֹ מֵהֵם וְרַק עַל עֲנִין מְלַחְמָה זֹאת
נִתְּיָם כָּל סֵפֶר תְּהִלִּים כִּי עֵקֶר כָּלֵל וְשָׂרֵשׁ וְיִסוּד שֶׁל כָּל הָעֲצוֹת,
לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ הוּא רַק אֲמִירַת תְּהִלִּים וְשָׂרֵי תְּחִנּוֹת
וּבְקִשּׁוֹת וְהַתְּבוּדוֹת לְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנּוֹ לְבִקְשׁ מְלַחְמָתוֹ
שִׁיִּקְרָבָהוּ לְעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ וְרַק עַל-יְדֵי-זֶה זֹכִין לְנִצְחַת הַמְּלַחְמָה
אִם יִהְיֶה חֲזָק וְאִמִּין מְאֹד תָּמִיד לְהַעֲתִיר וּלְהַתְּפִיל וּלְהַתְּחַנֵּן לְפָנֵי
הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ תָּמִיד יִהְיֶה אִיךָ שִׁיְהִיָּה אֲזִי בּוֹדֵאִי יִנְצַח הַמְּלַחְמָה
אֲשֶׁרֵי לוֹ, כִּי הִבְנוּ מִדְּבָרֵי רַבֵּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה:

כִּי אֶף-עַל-פִּי שֶׁנִּמְצְאִים כַּמָּה עֲצוֹת טוֹבוֹת בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זְכוּרֵנוּ
לְבָרְכָה, שֶׁהֵם מְלֵאִים עֲצוֹת לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ אֶף-עַל-פִּי-כֵן

על־פי רב קשה להאדם לקיים העצה בעצמה על כן העקר הוא
 תפלות ותחנונות ובקשות יהיה איך שיהיה על כל פנים ידבר בפיו
 באיזה בחינה שהוא ויבקש מהשם יתברך תמיד שיוציא אותו
 מחשך לאור ויחזירנהו בתשובה שלמה באמת ואל יתן דמי לו עד
 שייענהו ואף־על־פי שהוא קורא וצועק להשם יתברך זה זמן רב
 ועדין הוא רחוק מאד מאד אף־על־פי־כן אם יהיה חזק ואמיץ
 בתפלות ובקשות, בודאי סוף כל סוף יענהו השם יתברך ויקרבהו
 לעבודתו באמת בודאי בלי ספק רק חזק ואמיץ כמו שאמרו
 רבותינו זכרונם לברכה (ברכות לב) שתפלה צריך חזק, כמו
 שכתוב "קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה' ופרש רש"י אם
 לא נתקבל תפלתך חזר וקוה וכן לעולם עד ישקיף וירא ה' משמים
 וכמו שכתוב: "יחל ישראל אל ה' מעתה ועד עולם":

וכבר מבאר זאת בדברינו כמה פעמים, אך צריכין לכפל ולשנות
 זאת ולזכור זאת בכל יום ויום כי יש כמה וכמה מיני חלישות
 ובלבולים על זה בלי שעור מה שאין הפה יכול לדבר והלב לחשב
 על כן צריכין לחזור זאת אף פעמים, כדי שיתחזק ויתאמץ לעמד
 על עמדו להתפלל ולהתחנן לפני השם יתברך תמיד, שיקרבהו
 לעבודתו יהיה איך שיהיה "נשא לבבנו אל כפים אל ב"שמים"
 "כי לא יטש ה' את עמו ונחלתו לא יעזב" "חסדי ה' כי לא תמנו
 כי לא כלו רחמיו" (שם, סימן ק"א):

י בשעת התפלה כל זמן שהאדם שומע עוד אז איזה אדם דהינו
 ששומע ומרגיש שעומד עוד אדם אחד בשעת תפלתו הוא לא
 טוב כי צריך כל אדם בשעת תפלתו שיציר בדעתו שאין שם אלא
 אני והשם יתברך לבד וב"לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נ"ה מבאר
 עוד יותר שמחייב האדם לבלט את עצמו כל כך בשעת התפלה

עַד שֶׁלֹּא יִרְגִישׁ אֶפְלוֹ אֶת עֲצָמוֹ כָּלֵל רַק אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ לְבִדּוֹ
 (שָׁם, סִימָן ק"ג):

יֵא הָיָה אוֹהֵב מְאֹד אֶת הָעֲבוֹדוֹת הַפְּשׁוּטוֹת שֶׁל סֵתָם בְּנֵי אָדָם
 הָאֲנָשִׁים הַפְּשׁוּטִים הַכְּשָׁרִים, וְהָיָה אוֹהֵב מְאֹד מִי שֶׁיִּכּוֹל לֹאמַר
 הַרְבֵּה תְּחִנּוֹת וּבִקְשׁוֹת בְּתוֹךְ הַסְּדוּרִים הַגְּדוֹלִים כְּדֶרֶךְ הַהֶמּוֹן עִם
 הַכְּשָׁרִים: וְהָיָה מִזְהִיר וּמוֹכִיחַ אוֹתָנּוּ כַּמָּה פְּעָמִים לֵאמֹר זְמִירוֹת
 בְּשִׁבְתָּ וְהָיָה מִקְפִּיד וְכוּעֵם מְאֹד, עַל מִי שֶׁהוּא חָכָם בְּעֵינָיו וְאִינוֹ
 מִתְאַמֵּץ לֵאמֹר זְמִירוֹת בְּשִׁבְתָּ וּבְמוֹצְאֵי שִׁבְתָּ אוֹ שְׁאֵר עֲבוֹדוֹת
 פְּשׁוּטוֹת כִּי עֵקֶר הַיְהוּדוּת הוּא בְּפִשְׁיטוֹת וּבְתַמִּימוֹת גְּמוּרָה בְּלִי
 שׁוּם חֲכָמוֹת כַּמְבֹאָר אֶצְלָנוּ כְּכָר כַּמָּה פְּעָמִים: וְגַם הוּא בְּעֲצָמוֹ כָּל
 יָמָיו קָדָם שֶׁהִגִּיעַ לוֹ הַחֹלְאָת הַכְּבֵד שֶׁנִּסְתַּלַּק עַל יָדוֹ הָיָה מִזְמִיר
 זְמִירוֹת הַרְבֵּה בְּכָל שִׁבְתָּ וְשִׁבְתָּ וּבְמוֹצְאֵי שִׁבְתָּ (שָׁם, סִימָן ק"ד):

יב אָחַד שָׁאֵל אוֹתוֹ בְּעֵנִין הַנְּהַגְתָּ הַתְּקָרְבוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וְצָוָה
 לוֹ לְלַמֵּד וְכוּ' וְשָׁאֵל אוֹתוֹ הֲלֹא אֵינִי יָכוֹל לְלַמֵּד, הִשְׁיֵב לוֹ עַל-יַדֵּי
 תְּפִלָּה יְכוּלִין לָבוֹא לְכָל לְכָל טוֹב לְתוֹרָה וְעֲבוּדָה וּלְכָל הַקְּדוּשׁוֹת
 וּלְכָל הָעֲבוֹדוֹת וּלְכָל הַטּוֹבוֹת שֶׁבְּכָל הָעוֹלָמוֹת:

אָמַר הַמַּעֲתִיק: עֵינִי בַּסֵּפֶר "יֵרַח הָאֵתָנִים" כִּתְּבֵי יָד מִהֶרֶב הַקְּדוּשָׁה
 מִטְּשַׁעְרֵינִי, זְכַר צְדִיק לְבִרְכָה, עַל הַתּוֹרָה תְּהוֹמוֹת יְכַסִּימוּ בְּ"לְקוּטֵי
 מוֹהַר"ן חֵלֶק א' סִימָן ט' שֶׁכִּתְּבֵי שָׁם לְעֵנִין יוֹם הַדִּין שֶׁל רֹאשׁ
 הַשָּׁנָה שֶׁעֵקֶר דִּינוֹ שֶׁל אָדָם הוּא עַל שֶׁלֹּא הָיָה זָהִיר בְּעֵנִין הַתְּפִלָּה
 כִּי עַל-יַדֵּי תְּפִלָּה יְכוּלִין לָבוֹא לְכָל לְכָל טוֹב לְתוֹרָה וּלְמַעֲשֵׂים טוֹבִים
 וְלִתְשׁוּבָה וּלְהַנְצִיל מִן הַחֲטָא וְכִמוֹ שֶׁתְּקַנּוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה,
 תְּפִלוֹת הַרְבֵּה עַל זֶה וְזֶה מוֹבֵן בְּדַבְּרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה
 (עֲרוּבִין ס"ה), שֶׁאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה: יָכוֹל אֲנִי לְפַטֵּר אֶת כָּל
 הָעוֹלָם מִן הַדִּין וְכוּ' וּמִסְקוֹ מֵאֵי אֲנִי יָכוֹל לְפַטֵּר דְּקֹאֲמַר מִדִּין

תִּפְלָה כִּי דִין תִּפְלָה הוּא כָּלֵל הַדִּין וְהַחֲשִׁבּוֹן שֶׁל אָדָם כִּי אֱלֹמֵי
 הָיָה זָהִיר וְרָגִיל בַּתִּפְלָה כָּרְאוּי הָיָה זֹכֶה לְתִקּוֹן הַכֹּל וְכַמְבֹאֵר גַּם
 בַּמִּפְרָשִׁים מֵעֵין זֶה וְכַמְבֹאֵר אֲצִלְנוּ בְּמָקוֹם אַחֵר שְׁזֵה נִלְמַד מֵעֲנִין
 נִעְרָה הַמְאָרְסָה שְׁעָקָר הַחַיּוֹב שְׁלָה לְמִיתָה רַחֲמָנָא לְצַלָן, הוּא עַל
 דְּבַר אֲשֶׁר לֹא צָעָקָה וְכוּ' (עֵין שָׁם) פֶּעַם אַחַת אָמַר אִם הָיָה מִנִּיחִין
 מִתְּלַעוּלָם הָיָה לְהַתְּפִיל בְּיַדֵּי הָיָה מִתְּפִיל יָפָה יָפָה בְּכָל כַּחוֹ
 (שָׁם, סִימָן קי"א):

יג אָמַר כִּי עָקָר הַתִּפְלָה הוּא דְבִקוּת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְהָיָה טוֹב יוֹתֵר
 לְהַתְּפִיל בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנוּ שְׁמֵדִבְרִים בּוֹ כִּי כְּשִׁמְתִּפְלִים בְּלִשׁוֹן
 שְׁמֵדִבְרִים בּוֹ, אֲזַי הֵלֵב סָמוּךְ וְדְבוּק מְאֹד בְּדַבּוּרֵי הַתִּפְלָה, וְיִכּוֹל
 לְדַבֵּק עֲצָמוֹ בְּיוֹתֵר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֲךָ כְּבָר תִּקְנּוּ לָנוּ אֲנָשִׁי כְּנֶסֶת
 הַגְּדוּלָה סֵדֶר הַתִּפְלָה (מִחֲמַת שְׁלָאוּ כָּל אָדָם יִכּוֹל לְסִדֵּר סֵדֶר הַתִּפְלָה לְעֲצָמוֹ
 כְּמוֹכָא) עַל כֵּן אָנוּ חַיִּיבִים לְהַתְּפִיל בְּלִשׁוֹן הַקֶּדֶשׁ כְּמוֹ שְׁסִדְרוּ לָנוּ
 אֲבָל הָעָקָר הוּא רַק לְכַוֵּן פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת כְּפִשׁוּטוֹ שְׁזֵהוּ עָקָר הַתִּפְלָה
 שְׁמֵתִפְלִים לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל דְּבַר וְדְבַר וְעַל־יַדֵּי־זֶה
 מִתְּדַבְּקִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ (וּמִי שְׁמֵתִפְלִל עִם פְּנוּת הַנְּסֵתָר שְׁבַתְּבַת הַתִּפְלָה וְאִינוּ
 רְאוּי לָזֶה הוּא פְּגָם גְּדוֹל וְכוּ' עֵין שָׁם) וְהִנֵּה מִי שְׁמֵדִבֵּר בְּלִשׁוֹן הַקֶּדֶשׁ
 תָּמִיד כְּגוֹן יְרוּשְׁלָמִי אִין צָרִיךְ לְחַשֵּׁב בְּדַעְתּוֹ פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת, רַק
 שְׁיִטָּה אֲזָנוּ לְמָה שֶׁהוּא אֹמֵר וְזֶה עָקָר כְּפִנְתּוֹ בַּתִּפְלָתוֹ וְאֲצִל
 הַצְּדִיקִים אֲמֵתִיִּים הַגְּדוּלִים בְּמַעְלָה אֲצִלָּם כָּל הַכְּפִנּוֹת שֶׁל הָאָר"י
 זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָה, וְכוּ' הֵם פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת שְׁבַפְּרוּשׁ הַמְּלוֹת שְׁלָהֶם
 כְּלוּלִים כָּל הַכְּפִנּוֹת (שָׁם, סִימָן ק"ב):

יד הָיָה מְחִזֵּק אֶת אֲנָשָׁיו שְׁקָבְלוּ לְפָנָיו בְּקַבְלָנָא גְּדוּלָה עַל שֶׁהֵם
 רַחוּקִים מִתִּפְלָה מְאֹד וְקָשָׁה עֲלֵיהֶם מְאֹד לְהַתְּפִיל וְהָיָה מְחִזֵּק
 וּמְנַחֵם אוֹתָם בְּכַמָּה לְשׁוֹנוֹת שְׁלָא יִפְלוּ בְּדַעוּתֵיהֶם בְּשִׁבִיל זֶה

זֶה נֶתַן וְלֹא יַעֲבֹר

הַסֵּלֶחַ — אָמַר מִוִּהְרֵי יִצְחָק לְ"צַדִּיק לֹא יִפְּלוּ מִקֻּדְשׁוֹ שֶׁיִּהְיֶה מִסְפְּרֵי רַבְּבוּת יִהְיֶה תִּיקוּן לְכָל" —
— "חֵק נֶתַן וְלֹא יַעֲבֹר" יֵצֵא לְאוֹר עַיִן הוֹצֵאת "נִצְחָתִי וְאֵנָח" שֶׁעַיִן יֹשִׁיבֵת תִּיקוּן הַמִּידוּת —

אָמַר: הֲלֹא אֶצֶל הַגֵּר שְׁנַתְּגִיר, בְּמָה זְכוּיָה הוּא אֶצְלוֹ לִידַע אֲמִירַת
הַתְּבוּת לְבַד עַד בְּרוּךְ שֶׁאָמַר עַל כֵּן רָאוּי לְאָדָם לְנַחֵם אֶת עֲצֻמוֹ
וּלְשַׂמַּח אֶת עֲצֻמוֹ אֲשֶׁר עַל כָּל פָּנִים הוּא זֹכֶה לִזְמַר הַתְּבוּת שֶׁל
הַתְּפִלָּה:

וְשָׁמַעְתִּי שֶׁהָיָה מְדַבֵּר עִם אִישׁ פָּשׁוּט אֶחָד מֵעַנְיֵן תְּפִלָּה שֶׁקָּשָׁה לוֹ
מְאֹד לְהַתְּפַלֵּל וְנָתַן לוֹ עֲצָה וְאָמַר לוֹ שִׁיחֲשֹׁב בְּלִבּוֹ שֶׁאֵינּוּ צָרִיךְ
לְהַתְּפַלֵּל כִּי אִם עַד בְּרוּךְ שֶׁאָמַר כִּי אוֹלֵי הוּא צָרִיךְ בְּגִלְגּוּל זֶה
לְתַקֵּן רַק חֵלֶק זֶה מִהַתְּפִלָּה כִּי אוֹלֵי בְּגִלְגּוּל הָרֵאשׁוֹן כְּבָר הַתְּפִלָּל
בְּכּוֹנֵה שְׂאֵר חֵלְקֵי הַתְּפִלָּה רַק חֵלֶק זֶה עַד בְּרוּךְ שֶׁאָמַר הוּא צָרִיךְ
עֲכָשׁוֹ בְּגִלְגּוּל זֶה לְהַתְּפַלֵּל בְּכּוֹנֵה וְעַל כֵּן יִכְנִים כָּל כַּחוֹ בְּזֶה הַמַּעֲט
לְהַתְּפַלֵּל בְּכּוֹנֵה עַד בְּרוּךְ שֶׁאָמַר וְאַחֲרֵיכֶן כְּשִׁינְיַע לְבָרוּךְ שֶׁאָמַר
יִחֲשֹׁב אוֹלֵי צָרִיךְ לְתַקֵּן חֵלֶק זֶה, כְּגוֹן מְבָרוּךְ שֶׁאָמַר עַד וַיְבָרֶךְ דָּוִד
וַיִּתְּפַלֵּל עַד אוֹתוֹ הַחֵלֶק בְּכּוֹנֵה וְכֵן לְהֵלֵךְ וְהַכֵּלֵל שֶׁלֹּא יִבְלֵב דַּעְתּוֹ
בַּתְּחִלָּה בְּכָל הַתְּפִלָּה כִּי יִהְיֶה קָשָׁה וְכָבֵד עָלָיו רַק יִתְאַמֵּץ בְּכָל
פַּעַם לִזְמַר מְעַט מְעַט בְּכּוֹנֵה כִּי מְעַט יְכוּלִים לְהַתְּפַלֵּל בְּכּוֹנֵה (שָׁם,
סִימָן קי"א):

וְגַם כְּבָר מְבָאָר בְּ"שִׁיחוֹת הַר"ן" סִימָן ע"ה שֶׁבְּאַמַּת עַל פִּי רַב אֵין
יְכוּלִים לְהַתְּפַלֵּל כָּל הַתְּפִלָּה בְּכּוֹנֵה רַק מְעַט כִּי כָל אֶחָד מִתְּפִלָּל
אֵיזָה חֵלֶק מִהַתְּפִלָּה לְפִי בְּחִינַתּוֹ כִּי אֵיךְ מְאִירֵי דִיּוּן וְאֵיךְ מְאִירֵי
דִּרְגָלִין וְכוּ' וְזֶה הוּא בְּחִינַת הַנִּלְשָׁן שֶׁכָּל אֶחָד מִתְּעוֹרֵר וְזֹכֶה
לְהַתְּפַלֵּל בְּכּוֹנֵה חֵלֶק מִהַתְּפִלָּה לְפִי בְּחִינַתּוֹ עַל כֵּן אֵל יִפְּלֵל לֵב
הָאָדָם בְּרֵאוּתוֹ שֶׁזֹּכֶה לְהַתְּפַלֵּל קָצֵת בְּכּוֹנֵה אֵיזָה חֵלֶק מִהַתְּפִלָּה
וּפְתֹאם נִפְסַק וְאֵינּוּ יְכוּלֵי עוֹד לְהַתְּפַלֵּל כְּרָאוּי בְּשׁוּם אִפְּן כִּי עַל פִּי
רַב מְכָרַח לְהִיּוֹת כֵּן כֵּן" לְוִישְׁתִּידֵל לְהַתְּפַלֵּל שְׂאֵר הַתְּפִלָּה
בְּפִשְׁטוּת גָּמוּר וְכוּ' וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה בְּרַחֲמָיו יִתְבָּרֵךְ לְהַתְּעוֹרֵר

מִזֶּה עַד שִׁיחֹזֵר וַיִּתְּלֶהֱב לְבוֹ מְאֹד וַיִּתְחִיל לְהִתְפַּלֵּל עוֹד הַפַּעַם בְּהִתְעוֹרְרוֹת כָּרְאוּי וְכוּ' וְאִם לַפְּעָמִים אֵינּוּ זֹכֶה בְּכָל הַתְּפִלָּה לְהִתְעוֹרְרוֹת מֵהַלְעֲשׂוֹת אִם יִזְכֶּה יוּכַל לְדַבֵּר אַחֲר־כֵּךְ אֵיזָה קְפִיטָל תְּהִלִּים אִזּוּ בַקְּשָׁה וְתַחֲנֹנָה אַחֲרֵת בְּכֹונָה כִּי בּוֹדֵאֵי כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי מֵהַ שִׁיּוּדֵעַ בְּנַפְשׁוֹ פְּחִיתוֹתוֹ רְאוּי לֹא לְדַעַת שֶׁהוּא רָחוֹק מְאֹד מְאֹד מִהִתְפַּלֵּל שֶׁהוּא גְבוּהָ מְאֹד וּמֵהֵיכָן יִזְכֶּה לְעֲבוֹדָה גְבוּהָ כְּזוֹ שֶׁהוּא יוֹתֵר מִלְמוּד הַתּוֹרָה עַל כֵּן עָלִיו לַעֲשׂוֹת אֶת שְׁלוֹ אִם אֵינּוּ יוּכַל לְהִתְפַּלֵּל בְּכֹונָה כָּרְאוּי יִתְחִיל לְהִתְפַּלֵּל דְּבוּרֵי הַתְּפִלָּה בְּפִשְׁטוֹת גְּמוּר וַיִּטָּה אֲזַנּוֹ לְמַה שֶׁהוּא אוֹמֵר וְעַל־פִּי רַב יָבוֹא עַל־יְדֵי־זֶה לְהִתְעוֹרְרוֹת כָּרְאוּי וְכוּ' עֵינ שָׁם: